herpy

GRODOR

Chacoan Horned Frog

Ceratophrys cranwelli

Ceratophrys cranwelli är en bred, nattaktiv bakhållsjägare från Gran Chaco i Sydamerika. Den ligger nergrävd med bara ögon och mun framme och snappar åt sig allt som ryms i munnen. Arten blir 8-13 cm, ska bo ensam och är robust nog att vara en bra första groda, om du kan leva med att den inte går att ta upp och biter hårt.

Familj: Ceratophryidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**8-13 cm** nos-kloaklängd
Vikt	**117-202 g**
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Savann och torrskog**
Hudgift	**Inget känt**
Svårighetsgrad	**Nybörjare**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 30 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, natt	**22-24 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Vintervila	**16-20 °C** 6-12 veckor
Föda	**Insekter, ryggradsdjur och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Könsmogen	**18-24 mån.**
Ägg per läggning	**900-2 000**
Kläckning	**2-4 dagar** vid 24-26 °C
Larvtid	**21-41 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Andra grodyngel**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ceratophrys cranwelli är en kraftig, nästan klotformad groda med stort huvud och en mun som är nästan lika bred som kroppen. Ovanför varje öga sitter en liten, spetsig hudflik som ett horn. Vuxna djur blir typiskt 8-13 cm från nos till kloak. Honan kan väga nästan dubbelt så mycket som hanen, omkring 200 g mot 120 g. Vilda djur är gröna till bruna med mörkare fläckar, och i terrarierna finns många uppfödda färgformer, bl.a. albinos i gult och orange samt gröna och blåaktiga linjer.

Arten beskrevs av Barrio 1980 och är uppkallad efter den argentinske herpetologen Jorge A. Cranwell. Den är nära släkt med *C. ornata* och räknades tidigare som samma art. *C. cranwelli* är något mindre och ofta mer brunaktig, tar föda över ett bredare spann av temperatur och fukt och är i dag den i särklass vanligaste arten av släktet i handeln. Korsningar mellan de två arterna säljs som så kallade fantasigrodor. De är normalt sterila, och korsning av arterna avråds.

Grodan är en utpräglad bakhållsjägare. Den gräver ner sig så att bara ögonen sticker upp och väntar tills bytet kommer tillräckligt nära. Sedan kastar den sig fram med ett hugg. Bitkraften är ovanligt stor för en groda. Överkäken har en rad vassa tänder och underkäken två tandliknande utskott som håller fast bytet. Ett bett från en stor groda gör ont och drar ofta blod.

Giftig hud är inte känd hos *C. cranwelli*, och huden räknas därför inte som giftig. Den verkliga risken är betet. Tvätta händerna efter kontakt med djuret, vattnet och bottnen.

Utbredning och livsmiljö

Ceratophrys cranwelli är endemisk för det torra Gran Chaco i Sydamerika: norra Argentina, Bolivia, Paraguay och ett mindre område i Brasilien. Fynden ligger övervägande i Argentina, Bolivia och Paraguay. En känd fyndplats är provinsen Formosa i norra Argentina.

Gran Chaco är en stor, flat lågslätt med torrskog, buskmark och savann. Arten är en typisk Chaco-art, och fynd långt utanför regionen härrör från djur i fångenskap eller felregistreringar.

> **Naturlig utbredning:** Argentina, Bolivia, Paraguay och Brasilien.

LIVSMILJÖ

Ceratophrys cranwelli lever på marken i Gran Chacos torra skogar, buskmarker och öppna savanner. Under regntiden på sommaren är det varmt, ofta över 35 °C, och luftfuktigheten över 70 %. Torrtiden på vintern är svalare och torr, och det kan komma nattfrost. Under större delen av året ligger grodan nergrävd. Efter kraftigt sommarregn kommer den upp, äter och leker i tillfälliga regnvattenhålor, men aldrig i permanenta dammar.

Under för torra eller för kalla perioder går grodan i dvala. Den bildar en kokong av flera lager avstött hud som begränsar avdunstningen. När dvalan är slut skjuter den av sig kokongen med benen och äter den ofta.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur ska ha ett liggande terrarium på minst 45 × 45 × 30 cm. Tumregeln är en golvyta på 8-10 gånger djurets storlek, och höjden betyder mindre, för *Ceratophrys cranwelli* sitter på marken och klättrar inte. Större är bättre för en stor hona, men en ung groda i ett stort terrarium med få foderdjur kan få svårt att fånga något. Håll alltid djuren var för sig.

Det viktigaste är ett djupt, löst bottenlager som grodan kan gräva ner sig helt i: 10-15 cm för vuxna djur. En blandning av kokosfiber, lite sphagnum och fin, komposterad orkidébark håller fukten, luftar bra och luktar inte. Ett bioaktivt skogsbottensubstrat är ett bra alternativ, eftersom ren kokosfiber lätt torkar ut och fastnar på huden. Undvik grus och småsten, som sväljs med födan och kan ge förstoppning. Lägg löv eller mossa överst och ett par bitar korkbark eller halva lerkrukor där jorden håller sig lite fuktigare. Robusta växter som pothos, *Aglaonema* och ormbunkar kan stå i krukor nedgrävda i botten så att de inte grävs upp.

Sila bort träck från botten och byt den helt när den luktar eller blir slemmig. Står flera terrarier sida vid sida, sätt skärmar emellan, för grodorna kastar sig mot glaset efter djur på andra sidan och kan få skador på nos och käkar.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

På dagen hålls terrariet på 24-28 °C och på natten på 22-24 °C. Unga grodor äter dåligt om det är mycket under 25 °C. En värmematta ska sitta på sidan av terrariet, inte under botten, för en groda som gräver ner sig för att komma bort från värmen slutar annars med att gräva sig mot den. Använd alltid en termostat, och mät temperaturen nere vid botten i några dagar innan grodan flyttar in. Över 30 °C eller under 18 °C under längre tid kan vara dödligt för släktet.

Blir det för kallt på vintern kan grodan gå i dvala. Vid jämnt omkring 26 °C sker det normalt inte. För avel får djuren en medveten sval och torr period vid 16-20 °C i 6-12 veckor (se Avel). Bara friska, välnärda djur bör gå i dvala.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten hålls på 50-70 %, lägre än för de flesta andra sydamerikanska grodor, eftersom Gran Chaco är ett torrt område. *C. cranwelli* tål att fuktigheten sjunker under dagen, så länge botten är fuktig. Spruta lätt på kvällen, precis så mycket att jorden hålls fuktig men inte blöt. Ha både fuktigare och torrare områden i botten, och låt unga grodor få det lite fuktigare än vuxna.

Använd kranvatten behandlat med ett vattenberedningsmedel mot klor och kloramin, eller regnvatten. Torkar botten ut helt under längre tid riskerar grodan att gå i oönskad dvala eller torka ut.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ge alltid friskt vatten i en låg, tung skål som grodan inte kan välta när den gräver och som är tillräckligt stor för att hela djuret ska kunna ligga i den. Vattnet ska högst nå grodan till munnen, så att den kan vila med huvudet över vattnet. Det exakta djupet i cm är inte dokumenterat, men beror på djurets storlek.

Grodan gör ofta sina behov i vattnet, särskilt när det är varmt, så kontrollera och byt det varje dag. Den använder också skålen när den ömsar skinn, och det avstötta skinnet ska tas bort. Amfibier tar upp vatten och lösta ämnen genom huden, så rengör skålen utan tvål och skölj den noga.

LJUS OCH UVB

UVB är inte nödvändigt för *Ceratophrys cranwelli*, men grodan får lite UV i naturen, och ett svagt UVB-rör (Ferguson-zon 1) kan vara en fördel. Ge i så fall gott om skugga med bredbladiga växter och möjlighet att gräva ner sig. Albinos är ljuskänsliga och bör inte ha UVB.

Vanlig LED-belysning ger en dygnsrytm med 12 timmars ljus, och på natten ska det vara mörkt. Grodan är mest aktiv i skymningen och på natten och ligger nergrävd större delen av dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Ceratophrys cranwelli äter nästan allt som rör sig och kan komma in i munnen. I naturen äter den bland annat andra grodor. Baskosten bör vara insekter och maskar: syrsor, kackerlackor, gräshoppor och daggmaskar, gärna omväxlande med silkesmaskar, räkor och lite fisk. Möss får bara ges sällan och bara till stora honor, för grodan kan bli så förtjust i dem att den vägrar insekter, och den feta födan ger fetma.

Ungdjur matas dagligen med så mycket de vill äta åt gången. De växer snabbt och kan vara fullvuxna efter 6-9 månader. Vuxna matas bara med några dagars mellanrum eller en gång i veckan. Överutfodring är ett av de vanligaste felen. En vuxen groda i god form är något längre än den är bred, och den klarar sig i månader utan föda. Tvångsmata aldrig en groda som inte vill äta.

Mata foderdjuren väl 1-2 dygn innan, och pudra dem med kalk och ett multivitamin med D3 vid varannan utfodring till ungdjur och mer sällan till vuxna. Använd en pincett, och låt inte grodan svälja stora mängder bottenmaterial.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Ceratophrys cranwelli är en lugn, stillasittande groda som kan ligga på samma plats i veckor. Den är nattaktiv och vilar med öppna ögon. Unga grodor använder ibland en bakfot som lockbete för att narra andra grodor och ödlor nära, men det ses sällan i terrarier.

Håll alltid djuren var för sig. Både ungdjur och vuxna äter varandra om de kan få in munnen kring en artfrände, även när de är nästan lika stora.

Undvik att hantera grodan. Måste den flyttas, ta tag bakifrån och håll fingrarna borta från munnen. Biter den, vänta tills den släpper själv, för drar du undan handen kan underkäkens utskott riva upp ett djupare sår. Hanarna kväker högt, nästan som en sorgsen anka, ofta efter sprutning. Honorna är tysta.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna blir betydligt större och tyngre än hanarna, har större huvud och är tysta. Hanarna har lös hud i strupen, där ljudsäcken sitter, och en parningskudde på det innersta fingret. Hos ungdjur är könet svårt att se.

Arten blir könsmogen vid omkring två års ålder. Låt inte djuren leka förrän de är fullvuxna och i god hull.

PARNING

Avel är svår i en vanlig bostad och följer artens naturliga rytm: en sval, torr period och därefter konstgjord regn. Anvisningen nedan är beskriven för *C. ornata* och används också för *C. cranwelli*. Mata djuren ordentligt i en månad och sluta mata två veckor före vilan, så att tarmen är tom. Sänk sedan ljuset till omkring 8 timmar och temperaturen gradvis till omkring 20 °C, spraya mindre, och när djuren har grävt ner sig till 16 °C. Låt dem vila i 6-12 veckor med friskt vatten tillgängligt, kortast tid för de yngsta djuren.

Väck dem igen med gradvis högre temperatur och fukt, och mata upp dem i en vecka. Sätt dem sedan i en regnbehållare med vatten vid omkring 25 °C, så djupt att de kan stå på bottnen med huvudet över vattnet, och spraya kraftigt flera gånger om dagen eller använd ett regnsystem. Flera hanar till en hona ökar chansen. Hanarna börjar locka, och äggen kommer ofta 3-4 dagar efter att regnet har börjat.

Yngel kan också utlösas med hormonbehandling: hanen lockar efter en kvart, paret är i amplexus efter några timmar, och äggen ligger där nästa morgon. Metoden används av forskare och veterinärer, inte av privatpersoner.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 900-2.000 ägg i vattnet, och flytande vattenväxter ger äggen något att fästa vid. Ta upp föräldrarna så snart äggen är lagda, annars äter de upp dem. Det finns ingen yngelvård.

Grodynglen är rena rovdjur och äter gärna varandra. Det finns två metoder: varje grodyngel i en egen liten behållare eller alla i ett stort kar med gott om flytande växter att gömma sig i. Båda kräver mycket arbete. Mata flera gånger om dagen med levande föda som tubifex, mygglarver och hackade daggmaskar, och håll vattnet rent med dagliga vattenbyten eller utsugning. Även med omsorg måste man räkna med förluster på grund av kannibalism. Vattnet hålls på 24-26 °C.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Äggen kläcks inom 2-4 dagar. Grodynglen växer mycket snabbt, och larvtiden är 3-6 veckor: omkring tre veckor i naturen och upp till 41 dagar vid 25 °C i fångenskap.

När frambenen kommer ska grodynglen ha tillgång till land: sänk vattenståndet och lägg i flytande bark eller en sluttande sten så att de kan klättra upp. Ungarna mäter 30-40 mm vid metamorfosen och ska skiljas åt direkt, för redan nu äter de varandra. Ofta ser man ungar med ett syskons bakben som sticker ut ur munnen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyss förvandlade ungdjuren ska bo var för sig i små behållare, till exempel plastbägare, med fuktigt underlag och ett gömställe. Gruppuppfödning ger förluster, även när ungdjuren verkar lika stora.

Ungdjuren äter allt som rör sig. Ge små syrsor, kackerlackor och daggmaskar dagligen, och pudra födan med kalk och vitaminer med D3 vid varannan utfodring. En daggmask i en tunn vattenfilm kan få ett kräset ungdjur att äta, eftersom rörelsen påminner om ett grodyngel. Flytta dem till större behållare allteftersom de växer, och använd aldrig grus i botten.

Hälsa och vanliga misstag

Ceratophrys cranwelli är robust när skötseln fungerar. Typiska problem:

- Förstoppning när grodan sväljer grus eller småsten med bytet. Ungdjur är särskilt utsatta. Tecknen är utebliven träck, uppblåst buk och slöhet. Veterinären kan behandla med laxermedel, och i svåra fall kan tarmen bli så full att andningen hämmas.
- Fetma vid överutfodring, särskilt med möss och annan fet föda.
- Grodor som bara vill ha möss och vägrar insekter.
- Skador på nos och käkar när grodan kastar sig mot glaset. Sätt skärmar mellan terrarierna.

- Skelettsjukdom hos ungdjur när födan inte pudras med kalk och D3, med mjuka ben och sneda ben.
- Oönskad dvala vid för torr eller för kall botten.

Sök en veterinär med kunskap om amfibier om grodan inte har träck, har uppblåst buk, sväller upp, har sår eller röd hud eller verkar sjuk utan att vara i dvala.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.